Rekening en verantwoording 2019

Bureau Beheer Landbouwgronden

Gevestigd te 's-Gravenhage
en kantoorhoudende te Utrecht

HOOFDSTUK 1 DIRECTIEVERSLAG

1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt verslag gedaan van activiteiten bij het Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) over het boekjaar 2019. Allereerst zijn algemene gegevens over BBL vermeld. Vervolgens worden de activiteiten in 2019 en de daarmee samenhangende financiële resultaten weergegeven. Tot slot worden toekomstige ontwikkelingen beschreven.

1.2 Bureau Beheer Landbouwgronden

Doelstelling
BBL is een publiekrechtelijk rechtspersoon dat onroerende zaaktransacties voor de rijksoverheid, provincies en derden verricht. BBL ontleent zijn bestaansrecht aan de Wet Agrarisch Grondverkeer (WAG). Het Bureau is ingesteld op 1 januari 1982 ter vervanging van de toenmalige Stichting Beheer Landbouwgronden.
Kerntaak van BBL is het verkrijgen, tijdelijk beheren en vervreemden van onroerende zaken (grond en in voorkomende gevallen gebouwen) voor de realisatie van overheidsdoelen in het landelijk gebied, vooral met betrekking tot natuur, landbouw, recreatie, waterveiligheid en landschap.

Opdrachtgevers
BBL werkt voor verschillende opdrachtgevers. Tot 1 januari 2015 waren de twaalf provincies en het ministerie van EZ de belangrijkste en grootste opdrachtgevers. Met ingang van 1 maart 2015 zijn de provincies, als onderdeel van decentralisatie natuurbeleid en opheffing van de Dienst Landelijk Gebied, de grondtaken en werkzaamheden van BBL in eigen beheer gaan uitvoeren. Vanaf 1 maart 2015 richt BBL zich op de uitvoering van de rijksopdrachten en voert zij werkzaamheden uit voor vooral het ministerie van LNV/EZK.

Organisatie
BBL heeft geen eigen personeel. Het werk wordt gedaan door medewerkers van RVO.nl en door onafhankelijke gecertificeerde taxateurs. De directeur RVO.nl is door de minister van EZK aangewezen als directeur BBL.

Opsplitsing DLG
Per 1 maart 2015 is de Dienst Landelijk Gebied opgesplitst over de twaalf provincies en het Rijk; de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO). 400 formatieplaatsen zijn overgegaan naar de provincies, 130 naar RVO.
De werkzaamheden voor rijksopdrachtgevers van BBL zijn voortgezet door medewerkers van RVO. Vier provincies (Groningen, Drenthe, Gelderland en Utrecht) hebben in 2015, onder eigen regie, nog gebruik gemaakt van de BBL-bedrijfssystemen. Vanaf 2016 verrichten alle provincies alle grondwerkzaamheden zelf.

1.3 Ontwikkelingen en activiteiten in 2019

Afronding administratie:
In de 1e helft van 2019 heeft de administratieve afronding van BBL plaatsgevonden. De jaarrekening 2018 is opgemaakt en vastgesteld. In 2019 heeft BBL de schulden aan SBB en Min BZK vanuit de beschikbare liquide middelen terugbetaald. Met het ministerie van LNV is afgesproken dat het renteloos voorschot van LNV en het eigen vermogen vanuit de beschikbare liquide middelen, ultimo 2019 groot 33,8 miljoen-, in de periode 2020 – 2023 zullen worden overgemaakt onder aftrek van de bedragen (heden ingeschat op 4 miljoen) benodigd voor de verdere afronding van de flexibele opdracht van RVO "afronding BBL 2020-2023". De enige activiteiten in 2020 die nog uitgevoerd worden binnen BBL zijn de garantiestelling Waddenglas en de deelneming SGN.

Uitgaven en financiering
Een deel van het aanwezige banksaldo (totaal 11,6 mln.) is aangewend voor de aflossing van schulden aan de betreffende financiers.

Omvang grondbezit
In 2018 heeft BBL alle gronden (incl. rechten) verkocht aan derden.

Afwikkeling binnen RVO:
Voor de verdere afronding van de oude verplichting van BBL is in overleg met LNV een flexibele opdracht aan RVO geformuleerd voor de jaren 2019 t-m 2023. De hiermee gemoeide uitgaven worden geraamd op totaal 6,85mln. Dit bedrag heeft BBL in 2018 aan RVO betaald (voor beleid: 5,074 miljoen en voor uitvoering: 1,776 miljoen).

1.3.1. Budget "afronding BBL 2019-2023" uitgevoerd door RVO namens BBL/LNV

(x €1000)	Realisatie t-m 2019	Resterend voorschot 2019-2023
Beleid		
Exploitatie-uitgaven aan derden "Afronding BBL"	761	--
Exploitatie-inkomsten "Afronding BBL"	-404	
Uitvoering		
Uitvoeringskosten (RVO - Apparaat) "Afronding BBL"	900	2.676
Totaal	**1.257**	**2.676**

Voortschrijdend inzicht heeft duidelijk gemaakt dat de uitgaven door RVO voor beleid beter jaarlijks kunnen worden afgerekend in plaats van deze voor de gehele periode van 2019 tot en met 2023 vooruit te betalen. Hierdoor heeft BBL in 2019 van het in 2018 betaalde voorschot ad 6,850 miljoen 5,074 miljoen, onder verrekening van het bedrag van 1,257 miljoen, terugontvangen van RVO (retour 3,817 miljoen eind 2019). Het eind 2019 resterende voorschot bedraagt 2.676 miljoen.

1.4 Toekomstige ontwikkelingen

Op verzoek van het ministerie van LNV zal BBL haar rol als commanditair vennoot in de deelneming tot en met 2023 continueren. De verwachting is dat deze deelneming in 2021 kan worden afgerond.
In de tussenliggende periode zullen er zo min mogelijk mutaties plaatsvinden op de balans van BBL.
De verantwoording over deze periode zal conform verzoek LNV en de WAG jaarlijks blijven plaatsvinden.

Utrecht, 2 september 2020

HOOFDSTUK 2 REKENING EN VERANTWOORDING 2019

2.1 Waarderingsgrondslagen

Algemeen
Op grond van de Beschikking financieel beheer Bureau Beheer Landbouwgronden is voor het beheer van de begroting én het beheer van de geldmiddelen de Comptabiliteitswet 2016 van toepassing. Dit betekent dat de Staat van Uitgaven en Inkomsten alsmede het Overzicht van onroerende zaken en financiering (in de beschikking aangeduid als balans) zijn opgesteld op kasbasis. In aanvulling hierop is een, als toelichting bedoelde, meer inzicht gevende balans toegevoegd.

Staat van Uitgaven en Inkomsten
Onder uitgaven en inkomsten worden, conform artikel 2, lid 1 van de Beschikking financieel beheer Bureau Beheer Landbouwgronden, verstaan: *de geldelijke uitgaven en ontvangsten in het verslagjaar* (de toepassing van het kasstelsel zoals opgenomen in de Comptabiliteitswet 2016, art. 1.1).

Hieronder volgt een toelichting op de wijze waarop de waardering wordt bepaald en de momenten waarop transacties worden verantwoord.

Verwerving
De verworven onroerende zaken zijn verantwoord tegen de verkrijgingsprijs, zijnde de aankoopprijs en de toegerekende bijkomende uitgaven. Een verwerving wordt verantwoord op het moment dat er is betaald. De aktepassering (formele verwerving) en de inschrijving bij het Kadaster vinden na betaling plaats. Onder de verwervingen zijn ook overdrachten van BBL bezit tussen opdrachtgevers verantwoord. Deze overdrachten worden tegen de door de opdrachtgevers overeengekomen prijzen verantwoord.

Vervreemding
De verkoopsom van vervreemde onroerende zaken, inclusief de overdrachten van BBL bezit tussen opdrachtgevers, is gebaseerd op een actuele taxatie door een beëdigd taxateur. Verschillen met de verkrijgingsprijs worden (binnen deze post) verantwoord als resultaten.
Verkopen worden verantwoord op het moment dat de verkoopsom daadwerkelijk is ontvangen.
Voor 2019 betreft deze post de nagekomen ontvangst uit eerdere overdrachten van grond.

Overige-uitgaven
Onder deze post worden de gemaakte ontwikkelkosten voor de OGW/Promt-opdrachten verantwoord.

Terugbetaling financiering/verplichtingen.
Bij deze post worden de feitelijke terugbetalingen aan de betreffende financiers verantwoord.

Overzicht Onroerende zaken en financiering (balans)
Het overzicht van de onroerende zaken en financiering geeft inzicht in het bezit aan onroerend goed op basis van gedane uitgaven en ontvangsten en in de financiering daarvan.
In dit overzicht is daarnaast ook de waarde van de deelneming van BBL opgenomen in het Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland C.V.

Balans (toelichting)
In aanvulling op het op kasbasis opgestelde overzicht onroerende zaken en financiering (OZ&F) wordt in de jaarrekening ook een baten-lasten balans toegevoegd.
Onderstaande posten maken geen onderdeel uit van de OZ&F, maar worden wel opgenomen in de baten-lastenverantwoording:

- Ontwikkelingskosten;
- Debiteuren en crediteuren (heeft een effect op de balansposten: Voorraad grond en gebouwen, Algemene reserve en Renteloos voorschot);

02/09/2020
Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

De Balans bestaat uit de volgende onderdelen:

Activa
Deelnemingen
De deelnemingen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Voorraad grond en gebouwen
Het juridisch bezit van BBL waar BBL zeggenschap over heeft en waarvoor BBL alle grondwerkzaamheden verricht is als uitganspunt gehanteerd voor de verantwoording van de voorraad op de balans. Voor een belangrijk deel van dit juridisch bezit geldt dat het beschikkingsrecht bij de opdrachtgevers/financiers berust.
Het juridisch BBL-bezit waarvan het economisch eigendom bij de provincies berust en waarover de provincies het feitelijk beheer voeren gaat op grond van de bestuursovereenkomst grond (afgesloten tussen EZ en de provincies, september 2013) om niet over naar de provincies. Dit bezit maakt geen deel uit van de in de balans te verantwoorden grondwaarde.

De opname van de voorraad in de balans ontstaat op het moment van het betalen van de factuur, de afname ontstaat op het moment van vorderen.

De onroerende zaken zijn gewaardeerd zoals aangegeven onder Staat van uitgaven en inkomsten (verwerving).

Bij ontwikkelingsgericht werken (OGW) wordt de verkrijgingsprijs gehanteerd.

Ontwikkelingskosten
De ontwikkelingskosten hebben betrekking op apparaat- en inrichtingskosten die voor het ontwikkelingsgericht werken worden gemaakt. De kosten worden verantwoord op het moment van het betalen van de factuur. De kosten zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Vorderingen
Debiteuren worden geactiveerd op het moment dat de factuur is aangemaakt en verzonden of op het moment van eigendomsoverdracht van de goederen en diensten. Debiteuren worden tegen de nominale waarde gewaardeerd. Er is geen voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen
De verantwoording van de liquide middelen is opgebouwd uit de tegoeden op de rekening, die BBL bij het ministerie van Financiën (Rijkshoofdboekhouding) aanhoudt.

Passiva
De passiva worden onderscheiden in eigen vermogen en vreemd vermogen.

Eigen vermogen
De post algemene reserve op de balans bestaat uit de volgende onderdelen:
- de algemene reserve Exploitatie
- de algemene reserve OGW
- de Risicoreserve OGW

De *algemene reserve exploitatie* wordt per 1-1-2007, sinds de start van het ILG, opgebouwd vanuit de exploitatieresultaten van het BBL bezit.

De *algemene reserve OGW* ontstaat bij de afronding van de ontwikkelingsgerichte opdrachten waarbij het projectresultaat verrekend wordt met de algemene reserve (positief / negatief). Gedurende het project worden de kosten en opbrengsten geactiveerd op de balans (vlottende activa: grond en gebouwen en/of ontwikkelingskosten).

02/09/2020
Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

De *risicoreserve OGW* ontstaat indien per balansdatum de verkrijgingsprijs voor de projecten hoger ligt dan de geraamde bedrijfswaarde, dan wordt het verschil ten gunste geboekt van de risicoreserve OGW**.** De storting in deze risicoreserve komt ten laste van de algemene reserve OGW.

Vreemd vermogen
Het vreemd vermogen bestaat uit ontvangen renteloze voorschotten van het ministerie van LNV en overige financiers. Deze post is gewaardeerd tegen de nominale waarde en heeft betrekking op de door de financiers beschikbaar gestelde financiering voor de aankoop van grond.

Het renteloos voorschot wordt gemuteerd ingeval:

- het ontvangen of terugstorten van financiering;
- de overdracht van onroerende zaken om niet (transacties waarbij geen geldverkeer plaatsvindt bij de levering aan de eindbeheerder). In dit geval wordt de historische boekwaarde van de overdracht ten laste gebracht van de bijbehorende (eerder verkregen) financiering;
- transactieresultaten bij vervreemding van het ten behoeve van een opdrachtgever verkochte bezit.

De **crediteuren** worden verantwoord op het moment dat de factuur is ontvangen en betaalbaar gesteld.

2.2 Staat van uitgaven en inkomsten 2019

Staat van Uitgaven en Inkomsten							
Uitgaven (x € 1.000)	begroting 2019	realisatie 2019	realisatie 2018	Inkomsten (x € 1.000)	begroting 2019	realisatie 2019	realisatie 2018
1. Verwervingen	0	0	332	6. Vervreemdingen	0	576	25.352
2. Exploitatie-uitgaven	0	1.661	10.848	7. Exploitatie-inkomsten	0	5.559	1.931
3. Overige uitgaven	0	0	42	8. Overige inkomsten	0	0	531
4. Terugbetaling financiering/verplichtingen	11.565	11.565	14.211	9. Ontvangen financiering	0	0	0
Subtotaal	**11.565**	**13.226**	**25.433**	10. Rente-inkomsten	0	0	0
5. Saldo van uitgaven en inkomsten	-11.565	-7.091	2.381	**Subtotaal**	**0**	**6.135**	**27.814**
Totaal	**0**	**6.135**	**27.814**		**0**	**6.135**	**27.814**

2.3 Toelichting op de Staat van uitgaven en inkomsten 2019

2.3.2 Exploitatie uitgaven

(x €1000)	Realisatie 2019	Begroot 2019
Exploitatie uitgaven RVO	1.661	0
Totaal	**1.661**	**0**

Dit betreffen exploitatie-uitgaven aan derden, verricht door RVO, en de uitgaven voor RVO-apparaat (beide door RVO via de Rijkshoofdboekhouding verrekend met BBL).

2.3.4 Terugbetaling financiering

(x €1000)	Realisatie 2019	Begroot 2019
Ministerie van LNV	0	0
Ministerie van BZK	8.750	8.750
SBB	2.815	2.815
Totaal	**11.565**	**11.565**

De schulden aan het ministerie van BZK en aan Staatsbosbeheer zijn afgelost ter afronding/overdracht van NURG en PDR.

2.3.6 Vervreemding

(x €1000)	Realisatie 2019	Begroot 2019
Ontvangst RVB (debiteuren 2018)	459	0
Ontvangst RVO	4	
Ontvangst Prolander	13	
Onvangst Depot Grondtransactie	100	
Totaal	**576**	**0**

Deze ontvangst van 4k is gedaan door RVO en verrekend met BBL.

2.3.7 Exploitatie Inkomsten		
(x €1000)	Realisatie 2019	Begroot 2019
Exploitatie inkomsten RVO	5.474	0
Exploitatie inkomsten BBL	85	
Totaal	**5.559**	**0**

Deze ontvangst van 5.474k betreft de terugontvangst van de vooruitbetaling in 2018 gedaan voor de exploitatie-uitgaven aan derden ('beleid'), een en ander in het kader van de "afronding BBL 2019-2023".

2.4 Overzicht onroerende zaken en financiering

Overzicht Onroerende Zaken en Financiering					
Actief Bedragen x € 1.000	**31-12-2019**	**31-12-2018**	**Passief** Bedragen x € 1.000	**31-12-2019**	**31-12-2018**
1. Deelnemingen	5.800	5.800	4. Algemene reserve		
			- BBL	0	0
			- Exploitatie	4.541	525
2. Voorraad onroerende zaken	0	0	- OGW	21.900	21.900
			5. Renteloos voorschot		
			- Ministerie LNV	13.150	6.892
3. Liquide middelen	33.791	40.882	- Provincies	0	0
			- Overige Financiers	0	17.365
Totaal	**39.591**	**46.682**		**39.591**	**46.682**

Dit overzicht is het in de "Beschikking financieel beheer Bureau Beheer Landbouwgronden" genoemde overzicht.

2.5 Toelichting

Om ten opzichte van het overzicht onroerende zaken en financiering op kasbasis (conform de eisen uit de beschikking financieel beheer BBL) aanvullend inzicht te geven is een toelichtende balans op basis van baten en lasten opgenomen.

Balans					
Actief Bedragen x € 1.000	**per 31-12-2019**	**per 31-12-2018**	**Passief** Bedragen x € 1.000	**per 31-12-2019**	**per 31-12-2018**
Vaste activa			**Eigen Vermogen**		
Financiële vaste activa			6. Algemene reserve		
1. Deelnemingen	5.800	5.800	- BBL	0	0
			- Exploitatie	4.541	525
Vlottende activa			- OGW	21.900	21.900
Voorraden			- risico reserve OGW	0	0
2. Grond en gebouwen	0	0			
3. Ontwikkelingskosten	0	0	**Vreemd Vermogen**		
			7. Renteloos Voorschot		
Vorderingen			- Ministerie LNV	13.150	7.350
4. Debiteuren	0	458	- Provincies	0	0
			- Overige Financiers	0	17.365
5. Liquide middelen	33.791	40.882	8. Crediteuren	0	0
Totaal	**39.591**	**47.140**		**39.591**	**47.140**

Activa (x € 1.000)

Vaste activa

2.5.1 Deelnemingen	
(x € 1000)	Totaal
Balans per 31-12-2018	**5.800**
Balans 31-12-2019	**5.800**

Het BBL heeft als commanditaire vennoot een kapitaalsdeelneming van telkens 49,26 % in een drietal commanditaire vennootschappen, namelijk in Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland Bestaand Rijsenhout C.V., Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland Nieuw Rijsenhout C.V. en in Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland Advies C.V. De historische kostprijs van deze drie deelnemingen is € 5,8 mln. Op verzoek van het ministerie van LNV blijft BBL tot de afwikkeling van deze deelnemingen als commanditair vennoot verbonden.

Vorderingen (x € 1.000)

2.5.4 Vorderingen	
(x € 1000)	Totaal
Balans per 31-12-2018	**458**
Afname debiteurenstand	-458
Balans 31-12-2019	**0**

Het openstaande debiteurensaldo betrof de overdracht van de restgronden aan het RVB. De betaling heeft plaatsgevonden door het RVB in 2019.

2.5.5 Liquide middelen	
(x € 1000)	Totaal
Balans per 31-12-2018	**40.882**
Ontvangen debiteur	458
Ontvangst exploitatie	199
Retour Project "afronding BBL 2019-2023" van RVO (per saldo)	3.817
Terugbetaalde financiering	-11.565
Balans 31-12-2019	**33.791**

Het beschikbare banksaldo ad 33,791 miljoen zal in 2020 - 2023 worden afgedragen aan het ministerie van LNV onder aftrek van de bedragen benodigd voor de verdere afronding van de flexibele opdracht van RVO "afronding BBL 2020-2023".

2.5.6 Verloop algemene reserve				
(x € 1000)	BBL	Exploitatie	OGW	Totaal
Balans per 31-12-2018	**0**	**525**	**21.900**	**22.425**
Dotatie Alg Reserve BBL		4.016	0	4.016
Balans 31-12-2019	**0**	**4.541**	**21.900**	**26.441**

Eventuele financiële risico's (o.a. Waddenglas, SGN) worden nauwlettend afgestemd met het ministerie. De overeengekomen terugbetaling door BBL aan LNV van 29,8 miljoen kan hierop aangepast worden.

Tabel 2.5.7 Verloop renteloos voorschot			
(x € 1000)	Ministerie LNV	Overige Financiers	Totaal
Balans per 31-12-2018	**7.350**	**17.365**	**24.715**
Terug betaald financier		-11.565	-11.565
Overboeking	5.800	-5.800	0
Balans 31-12-2019	**13.150**	**0**	**13.150**

In april en juni 2019 heeft BBL zijn schulden aan de betreffende financiers SBB en BZK afgelost. Omdat de in 2018 voorgenomen overdracht van de deelneming aan het ministerie van Financiën niet doorgaat - om welke reden in 2018 een schuld aan dit ministerie was geboekt -, is deze boeking ad 5,8 miljoen in 2019 gestorneerd.

2.6. Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet Normering Topinkomens is van toepassing voor Bureau Beheer Landbouwgronden.

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Bureau Beheer Landbouwgronden van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum. Het bezoldigingsmaximum in 2019 voor Bureau Beheer Landbouwgronden is € 194.000.

Bezoldiging topfunctionarissen
Directie/bestuurder:
Voor het jaar 2019 is de invulling van de functie van directeur-bestuurder bij BBL als volgt:
Van 1-1-2019 tot 31-12-2019 (2018: gehele jaar in dienst) is dit dhr. mr. ing. H. A. Harmsma, deze directeur heeft in 2019 geen bezoldiging ontvangen vanuit BBL.

2.7 Overige informatie

Op grond van art. 36 van de WAG waarborgt de Staat der Nederlanden de financiële verplichtingen welke voor BBL uit de uitoefening van zijn taak voortvloeien.

HOOFDSTUK 3 OVERIGE GEGEVENS

3.1 Overzicht vorderingen

(x € 1000)			
Financier/Wederpartij	Opdracht	Per 31-12-2019	Per 31-12-2018
RVO	Uitvoeringskosten 2019-2023	2.676	0
		2.676	**0**

3.2 Overzicht schulden

(x € 1000)			
Financier/Wederpartij	Opdracht	Per 31-12-2019	Per 31-12-2018
n.v.t.		0	0
		0	**0**

3.3 Controleverklaring

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Directeur-Generaal NVLG
De Heer Ir. J.M. Osinga
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Auditdienst Rijk
Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen
drs. J.N.H.M. Durenkamp RA CIA
T 06 52761225
F 070-3427701
j.n.h.m.durenkamp@minfin.nl
www.minfin.nl

Ons kenmerk
2020-0000103502

Uw brief (kenmerk)

Datum 2 september 2020
Betreft Controleverklaring BBL 2019

Controleverklaring bij de Rekening & Verantwoording 2019 van het Bureau Beheer Landbouwgronden

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Directeur-Generaal Natuur, Visserij en Landelijk Gebied van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
de Heer Ir. J.M. Osinga

A. Verklaring over de in de Rekening en Verantwoording 2019 opgenomen financiële overzichten

Ons oordeel

Wij hebben de financiële overzichten die deel uitmaken van de Rekening & Verantwoording 2019 van het Bureau Beheer Landbouwgronden gecontroleerd. Naar ons oordeel geven deze financiële overzichten een getrouw beeld van de uitgaven en inkomsten over 2019 en van de grootte en samenstelling van het bezit en de financiering daarvan per 31 december 2019 van het Bureau Beheer Landbouwgronden in overeenstemming met de Wet agrarisch grondverkeer, de Beschikking financieel beheer bureau beheer landbouwgronden en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).
Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze Rekening en Verantwoording verantwoorde uitgaven, inkomsten en balansmutaties over 2019 voldoen aan de eisen van comptabele rechtmatigheid.

De financiële overzichten bestaan uit:
2.1 Waarderingsgrondslagen,
2.2 Staat van uitgaven en inkomsten 2019,
2.3 Toelichting op de Staat van uitgaven en inkomsten 2019,
2.4 Overzicht onroerende zaken en financiering,
2.5 Toelichting,
2.6 Wet normering topinkomens (WNT).

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de financiële overzichten'.
Wij zijn onafhankelijk van het Bureau Beheer Landbouwgronden zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).
Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de Rekening & Verantwoording 2019 opgenomen andere informatie
Naast de financiële overzichten omvat de Rekening & Verantwoording andere informatie, die bestaat uit:

- het directieverslag (hoofdstuk 1),
- de overige gegevens (hoofdstuk 3)

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- niet strijdig is met de in de Rekening & Verantwoording opgenomen financiële overzichten en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die is vereist op grond van de verslaggevingsvoorschriften die zijn opgenomen in de de Wet agrarisch grondverkeer en de Beschikking financieel beheer bureau beheer landbouwgronden.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de financiële overzichten of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.
Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de financiële overzichten.
De directeur Bureau Beheer Landbouwgronden is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met de verslaggevingsvoorschriften die zijn opgenomen in de Wet agrarisch

grondverkeer en de Beschikking financieel beheer bureau beheer landbouwgronden.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de financiële overzichten

Verantwoordelijkheden van de directeur Bureau Beheer Landbouwgronden voor de financiële overzichten

De directeur Bureau Beheer Landbouwgronden is verantwoordelijk voor het opmaken van de financiële overzichten die de uitgaven, de inkomsten, het bezit en de financiering daarvan getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van de Rekening & Verantwoording 2019, beide in overeenstemming met de Wet agrarisch grondverkeer, de Beschikking financieel beheer bureau beheer landbouwgronden en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). In dit kader is de directeur Bureau Beheer Landbouwgronden verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die hij noodzakelijk acht om het opmaken van de financiële overzichten mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de financiële overzichten

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de beslissingen die gebruikers op basis van deze financiële overzichten nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.
Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen alsmede het controleprotocol WNT. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de financiële overzichten afwijkingen van materieel belang bevatten als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk

verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het ministerie;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de financiële overzichten en de daarbij opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de financiële overzichten een getrouw beeld geven van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de leiding van het Bureau Beheer Landbouwgronden onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 2 september 2020

Auditdienst Rijk

drs. J.N.H.M. Durenkamp RA CIA
auditmanager